

Брюксел, 2.2.2022 г.
COM(2022) 31 final

**СЪОБЩЕНИЕ НА КОМИСИЯТА ДО ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ, СЪВЕТА,
ЕВРОПЕЙСКИЯ ИКОНОМИЧЕСКИ И СОЦИАЛЕН КОМИТЕТ И КОМИТЕТА
НА РЕГИОНИТЕ**

**Стратегия на ЕС за стандартизацията
Определяне на световни стандарти в подкрепа на устойчив, екологосъобразен и
цифров единен пазар на ЕС**

Стратегия на ЕС за стандартизацията

Определяне на световни стандарти в подкрепа на устойчив, екологосъобразен и цифров единен пазар на ЕС

I. Въведение — Стандарти за утвърждаване на ценностите на ЕС, целите на политиките и изпълнението на регулаторните норми

Стандартите са в основата на единния пазар на ЕС. През последните 30 години европейската система за стандартизация създаде над 3600 хармонизирани стандарта, които позволяват на предприятията да демонстрират съответствие с правото на ЕС, както и много други европейски стандарти и технически спецификации за насърчаване на оперативната съвместимост, безопасността на гражданите на ЕС и опазването на околната среда. Европейските стандарти донесоха големи ползи за предприятията и потребителите, създавайки еднакви условия на конкуренция на единния пазар за предприятията и повишавайки доверието на потребителите.

Европейската стандартизация функционира в глобален контекст на все по-интензивна конкуренция. Много трети държави заемат решителна позиция по отношение на стандартизацията, осигуряваща на промишлеността им конкурентно предимство по отношение на достъпа до пазара и внедряването на технологии.

Конкурентоспособността на Европа, технологичният суверенитет, способността за намаляване на зависимостите и защитата на ценностите на ЕС, включително нашите социални амбиции и амбициите по отношение на околната среда, ще зависят от това доколко успешни са европейските участници в стандартизацията на международно равнище. Това не само изисква добри умения в областта на стандартизацията сред промишлените и академичните среди, но също така изисква европейската стандартизация да стане по-гъвкава и целенасочена, за да предвижда нуждите от стандартизация.

В същото време европейската стандартизация трябва да отговоря на все по-бързия темп на иновациите и съответно стандартите трябва да се изготвят бързо, като същевременно се запазва високото качество на крайните продукти. Други, често частни и неевропейски консорциуми, ръководени от промишлеността, разработват стандарти по по-ефективен и по-бърз начин. Особено в областта на новите и нововъзникващите технологии европейската система за стандартизация често не успява да постигне навременни резултати и по този начин губи важното стартово предимство чрез стандартизацията.

Въпреки че европейската стандартизация представлява успех по отношение на създаването на единния пазар на ЕС, стратегическото значение на стандартите не се отчита в достатъчна степен за сметка на водещата роля на ЕС в определянето на стандарти. Това трябва да се промени. Като се вземе предвид получената обратна информация за пътната карта¹, в настоящата стратегия се предлага набор от действия за връщане на стандартите в основата на устойчив, екологосъобразен и цифров единен пазар на ЕС и за засилване на глобалната роля на европейската система за стандартизация.

II. Използване на европейската система за стандартизация за осъществяване на двойния екологичен и цифров преход и за подкрепа на устойчивостта на единния пазар

¹ https://ec.europa.eu/info/law/better-regulation/have-your-say/initiatives/13099-Standardisation-strategy/feedback_bg?p_id=25976796

Цифровият и екологичният преход на промишлеността на ЕС, както и добре функциониращият и устойчив единен пазар, зависят от система за стандартизация, която адекватно отразява приоритетите на политиките на ЕС. Амбициите на ЕС за неутрална по отношение на климата, устойчива и кръгова икономика не могат да бъдат постигнати без европейски стандарти за методи за изпитване, системи за управление или решения за оперативна съвместимост. В глобалната надпревара за лидерство в областта на цифровите технологии способността да се формират международни стандарти за цифрови продукти, процеси и услуги като световни референтни стандарти е от съществено значение за конкурентоспособността на ЕС. Накратко, амбициите на политиките на ЕС за устойчива, екологична и цифрова икономика няма да бъдат постигнати, ако съпътстващите ги стандарти се определят от други региони в света.

Ето защо, освен необходимостта да продължи текущата работа по стандартизация в промишлените екосистеми, днес Европейският съюз е изправен пред критични „спешни области на стандартизация“ — области, в които са необходими стандарти през следващите години, за да се избегнат стратегически зависимости и да се прояви водещата роля на ЕС в световен мащаб в областта на екологосъобразните и цифровите технологии. Въз основа на анализа на стратегическите зависимости в актуализираната промишлена стратегия на ЕС², както и на анализа на приноса на заинтересованите страни чрез промишлените алианси, беше установена спешна необходимост от разработване на стандарти в следните стратегически области: стандарти за преодоляване на настоящите пречки при производството на ваксини и лекарства срещу COVID-19; стандарти в подкрепа на рециклирането на суровини от изключителна важност; стандарти в подкрепа на разгръщането на веригата за създаване на стойност във връзка с чистия водород; стандарти в подкрепа на производството на нисковъглеродния цимент предвид значителния потенциал за намаляване на емисиите; стандарти за сертифициране на интегрални схеми по отношение на сигурността, автентичността и надеждността; и стандарти за данни, подобряващи оперативната съвместимост на данните, споделянето на данни и повторната им употреба в подкрепа на общите европейски пространства на данни.

За да се справи с тези спешни области на стандартизация и за да определи и предвиди по-добре бъдещите спешни области и нужди, Комисията ще предложи набор от мерки.

Първо, Комисията ще предприеме незабавни действия по горепосочените спешни области на стандартизация, както е отразено в годишната работна програма на Съюза относно стандартизацията за 2022 г. Комисията ще инициира искания за стандартизация, ще се ангажира своевременно със съответните общности от заинтересовани страни и също така ще подкрепи работата с финансиране. Комисията призовава европейските организации за стандартизация (ЕОС) да дадат незабавно приоритет на изпълнението на тази дейност.

Второ, нов форум на високо равнище ще обедини представители на държавите членки, европейските организации за стандартизация и националните органи за стандартизация, промишлеността, гражданското общество³ и академичните среди, за да окаже подкрепа при определянето на приоритети, да предостави съвети относно бъдещите нужди в областта на стандартизацията, да координира ефективното представителство на европейските интереси в (международни) форуми за стандартизация и да гарантира, че европейските дейности за стандартизация отговарят на нуждите за по-екологична, цифрова, справедлива и устойчива икономика на ЕС. Освен това форумът ще работи за укрепване на техническите експертни познания и умения в областта на стандартите. Специални подгрупи ще движат работата на оперативното ниво. Форумът на високо равнище ще работи в тясно сътрудничество със

² COM(2021) 350 final.

³ Включване на потребителски организации и заинтересовани страни в областта на екологията и социалните дейности.

съществуващите експертни групи, като промишления форум, комитета за иновации в областта на данните, промишлените алианси, както и с европейския форум за научни изследвания в областта на сигурността⁴. Това ще позволи на представителите от областта на стандартизацията да реагират по-бързо и в по-добро съответствие с потребностите на новаторите и ползвателите. Участието на Европейския парламент и на Съвета в обсъждането на приоритетите за стандартизацията на ЕС е от ключово значение за осигуряването на политическа съгласуваност и ще бъде улеснено от ежегодното събитие на високо равнище.

Трето, заедно с форума на високо равнище Комисията ще започне процес на преглед на съществуващите стандарти, за да се установят нуждите от преразглеждане или от разработване на нови стандарти за постигане на целите на Европейския зелен пакт и цифровото десетилетие на Европа в подкрепа на устойчивостта на единния пазар.

Четвърто, на техническо равнище Комисията ще създаде *Център на ЕС за високи постижения в областта на стандартите*, за да координира и използва по-добре съществуващите експертни познания в областта на стандартизацията, разпръснати в рамките на Комисията, агенциите на ЕС и съвместните предприятия. В тясно сътрудничество с държавите членки центърът ще работи за предвиждане на бъдещите нужди от стандартизация, ще подпомага работата в приоритетни области на стандартизацията и ще наблюдава международните дейности по стандартизация. Центърът ще позволи да се отговори по-добре на исканията на публичния сектор за разработване на насоки и спецификации в области като електронната идентификация, електронното управление или европейската инфраструктура за услуги на основата на технологията на блоковите вериги. Комисията ще създаде функцията главен служител по стандартизацията, който да ръководи работата на *центъра за високи постижения* и да осигурява цялостен надзор и координация на различните дейности по стандартизация в рамките на Комисията.

Пето, в партньорство с ЕОС Комисията ще работи по решения и ще определи ясни цели за ускоряване на всеки етап от процеса на разработване на стандарти, които са в основата на изпълнението на законодателството на ЕС. Необходими са повече усилия от всички страни. Това включва подобряване на съответствието на новоразработените стандарти с правото на ЕС, за да се улесни своевременното им приемане. Освен това от ЕОС се изисква да намалят времето между приемането на хармонизиран стандарт и официалното му предаване на Комисията⁵. Въпреки че през 2020 г. и 2021 г. времето между предаването и публикуването на данните в *Официален вестник на Европейския съюз* намаля, Комисията ще продължи и в бъдеще да работи за по-бързото публикуване на стандартите, като същевременно изпълнява своята отговорност за проверка на съответствието им с правото на ЕС.

Що се отнася до бизнес услугите, напредъкът в миналото бе сравнително бавен и стандартите за услуги все още представляват едва 2 % от всички европейски стандарти. Комисията напредна с оценката си на най-значимите области, в които хармонизираните стандарти биха могли да способстват за подобряване на конкурентоспособността и за намаляване на пазарните пречки, включително стандартите за услуги за авангардно производство и строителство. Комисията си взаимодейства със заинтересованите страни, за да даде тласък на работата в областта на бизнес услугите.

⁴ Форумът дава възможност на националните органи да обменят мнения и опит относно начините за премахване на основните пречки пред внедряването на научни изследвания в областта на сигурността и има за цел да подкрепи един последователен и стратегически подход към разработването на политики за научни изследвания в областта на сигурността в ЕС.

⁵ Доклад на Комисията до Европейския парламент и до Съвета относно изпълнението на Регламент (ЕС) № 1025/2012 на Европейския парламент и на Съвета от 25 октомври 2012 г. относно европейската стандартизация, SWD(2022) xxx

Обществените поръчки като инструмент, чрез който се насърчава въвеждането на стандарти за иновативни, екологични и цифрови продукти, са друга област, която Комисията ще оцени заедно със заинтересованите страни.

Комисията:

- ще работи с ЕОС, със заинтересованите страни и с други партньори за незабавни действие по установените спешни области на стандартизация — по отношение на производството на ваксини и лекарства срещу COVID-19, рециклирането на суровини от изключителна важност, веригата за създаване на стойност във връзка с чистия водород, нисковъглеродния цимент, сертифицирането на интегрални схеми и стандартите за данните;
- ще създаде форум на високо равнище, който да подпомага Комисията в предвиждането на предстоящите приоритети за стандартизация, и ще се ангажира с Европейския парламент и със Съвета, за да осигури политическо съгласуване на тези приоритети;
- ще отразява приоритетите за стандартизация в годишната работна програма на Съюза относно стандартизацията за 2022 г. и нататък;
- ще извърши преглед на съществуващите стандарти, за да се установят нуждите от преразглеждане или от разработване на нови стандарти за постигане на целите на Европейския зелен пакт и на цифровото десетилетие на Европа и в подкрепа на устойчивостта на единния пазар;
- ще създаде *Център на ЕС за високи постижения в областта на стандартите*, за да обедини експертните познания в областта на стандартизацията, и ще назначи главен служител по стандартизацията, който да ръководи тази мрежа и да осигурява надзор от страна на Комисията върху съгласуването на дейностите по стандартизация с целите на политиките и със стратегическите интереси на ЕС;
- ще работи с ЕОС по конкретни решения и цели за ускоряване на разработването и приемането на стандарти, прилагане на конкретни решения за постигане на по-високо правно съответствие на стандартите, за които се предлага публикуване на отправки в *Официален вестник на Европейския съюз*.

III. Утвърждаване на независимостта, всеобхватността и достъпността на европейската система за стандартизация — въвеждане на принципите на добро управление

В рамките на европейската система за стандартизация европейските организации за стандартизация (ЕОС) — Европейският комитет за стандартизация (CEN), Европейският комитет за стандартизация в електротехниката (CENELEC) и Европейският институт за стандарти в далекосъобщенията (ETSI) — имат привилегирована и важна роля: те са единствените организации, които имат право да работят по искания за стандартизация, отправени от Комисията. Тази роля произтича от решението на законодателя на ЕС да поиска от тези организации, които се управляват от частното право, да разработват стандарти и стандартизационни документи съгласно член 10 от Регламент (ЕС) № 1025/2012 относно европейската стандартизация.

Специалният статут на европейските организации за стандартизация е свързан с отговорности. Повече от всякога стандартите трябва да обхващат не само технически компоненти, но и да включват основни демократични ценности и интереси на ЕС, както и екологични и социални принципи. Например стандартите за киберсигурността или устойчивостта на критичната инфраструктура имат важно стратегическо измерение. Това е особено важно по отношение на хармонизираните стандарти, приети въз основа на законодателството на ЕС за хармонизация и чиито данни са публикувани в *Официален вестник на Европейския съюз*, които Съдът разглежда като част от правото на ЕС за целите на тълкуването на тези стандарти⁶. За да се

⁶ Решение на Съда от 27 октомври 2016 г., C-613/14, ECLI:EU:C:2016:821.

гарантира, че европейската система за стандартизация постига резултати в това отношение, следва да се предприемат мерки, за да се гарантира, че тя утвърждава интересите и ценностите на ЕС.

Комисията е загрижена, че днешните процеси на вземане на решения в европейските организации за стандартизация, по-специално в Европейския институт за стандарти в далекосъобщенията, позволяват неравномерно разпределение на правото на глас по отношение на определени корпоративни интереси: някои мултинационални компании са придобили повече гласове, отколкото органите, които представляват цялата общност на заинтересованите страни. Ето защо Комисията смята, че е необходимо да се въведат административни принципи и принципи на добро управление, когато европейските организации за стандартизация работят по европейски искания за стандартизация и разработват стандарти, използвани за доказване на съответствие с правилата, наложени в интерес на гражданите на ЕС.

Ето защо днес Комисията представя предложение за регламент за изменение на Регламент (ЕС) № 1025/2012. В него се предвижда, че за да могат да получават искания за стандартизация от Комисията, делегатите на националните органи за стандартизация на държавите — членки на ЕС, и на ЕИП трябва да имат правомощия за вземане на решения на всеки етап от разработването на даден стандарт, възложен от Комисията. Чрез балансирано представителство, включващо заинтересовани обществени групи в националните органи за стандартизация, ще се повишат откритостта, прозрачността и приобщаващият характер на процеса.

МСП са важни двигатели на иновациите и ползватели на стандартите. Затова техният достъп до стандартите и до процесите, свързани с тяхното разработване, следва да бъде подобрен. В член 6 от Регламент (ЕС) № 1025/2012 се предвиждат по-благоприятни за МСП условия (свободен достъп до проекти на стандарти, достъп до дейности на националните органи за стандартизация, прилагане на специални тарифи за стандарти и др.).

С оглед на това, за да допълни изменението на Регламент (ЕС) № 1025/2012, Комисията призовава ЕОС да направят предложения до края на 2022 г. за модернизиране на своето управление. Това следва да включва преодоляване на неравномерното и непрозрачно представителство на интересите на промишлеността и увеличаване на участието на МСП, на гражданското общество и на ползвателите. ЕОС следва също така да помислят за свободен достъп до стандартите и до други документи. Комисията е готова да участва в конструктивен диалог с ЕОС, като използва съществуващите форуми, за да им помогне за осъществяването на тази цел. Ако не бъде постигнат достатъчен напредък, Комисията ще разгледа възможността да предложи преразглеждане на Регламент (ЕС) № 1025/2012, ако е необходимо. През второто тримесечие на 2022 г. Комисията ще започне процес по оценка на Регламент (ЕС) № 1025/2012.

На национално равнище може да се направи повече за подобряване на достъпа до разработването на стандарти и до самите стандарти. Ето защо Комисията ще стартира процес на партньорска оценка между държавите — членки на ЕС, и националните органи за стандартизация с цел обмен на добри практики и насърчаване на нови идеи за това как да се улеснят благоприятните за МСП условия и участието на гражданското общество и ползвателите в целия Съюз. Освен това Комисията ще използва съществуващите мрежи, включително мрежата Enterprise Europe, за да достигне до по-широка аудитория от МСП и да организира обучения и информационни сесии, както и да изготви материали с напътствия.

В наскоро приетите законодателни актове⁷ и предложения на Комисията⁸ се предвиждат правомощия на Комисията да приема технически или общи спецификации чрез актове за

⁷ Регламент (ЕС) 2019/1009 за продуктите за наторяване, Регламент (ЕС) 2017/745 за медицинските изделия, Регламент (ЕС) 2017/746 на Европейския парламент и на Съвета от 5 април 2017 г. за

изпълнение в конкретни случаи. Като се има предвид ролята, която се отрежда на хармонизираните стандарти в законодателството на ЕС за хармонизация, този вариант е включен като резервно решение, за да се гарантира, че общественият интерес е задоволен там, където хармонизирани стандарти липсват или са недостатъчни. За да се избегне фрагментиране на секторните подходи, Комисията ще работи за хоризонтален подход по отношение на критериите и процесите за това кога и при какви условия Комисията може да бъде оправомощена да разработва общи спецификации чрез актове за изпълнение в случаи, предвидени от съответното законодателство. Такъв може да бъде например случаят, когато стандартите закъсняват или процесът е блокиран поради липса на консенсус между заинтересованите страни. Новосъздаденият *център за високи постижения на ЕС*, обявен в настоящата стратегия, ще осигурява необходимите технически експертни познания за разработването на тези общи спецификации.

Комисията:

- представя законодателно предложение за изменение на Регламент (ЕС) № 1025/2012, в което се предлагат основни критерии, които трябва да се спазват при обработването на искания за европейска стандартизация съгласно член 10 от Регламент (ЕС) № 1025/2012;
- призовава европейските организации за стандартизация да направят предложения до края на 2022 г. за модернизиране на своето управление, така че да представляват изцяло обществения интерес и интересите на МСП, на гражданското общество и на ползвателите и да се улесни достъпът до стандартите;
- ще стартира процес на оценка на Регламент (ЕС) № 1025/2012, за да се прецени дали той все още е пригоден за целта;
- до края на 2022 г. ще стартира процес на партньорска оценка сред държавите членки и националните органи за стандартизация, за да се постигне по-добро приобщаване, включително на гражданското общество и ползвателите, и по-благоприятни за МСП условия за стандартизация;
- ще разработи хоризонтален подход към разработването на технически или общи спецификации чрез актове за изпълнение в рамките на секторното законодателство.

IV. Определяне на световни стандарти: подкрепа на водещата позиция на ЕС като лидер в областта на ключовите технологии и утвърждаване на основните ценности на ЕС

По традиция Европейският съюз участва активно в международните дейности по стандартизация и има успешен опит с въвеждането на международни стандарти в европейски стандарти. Днес европейските експерти и националните органи за стандартизация продължават да са важни участници, но геополитическата обстановка значително се промени през последните години: други участници следват много по-решителен подход от ЕС по отношение на международната стандартизация и са придобили влияние в международните комитети за стандартизация. Целта на ЕС е да формира международни стандарти в съответствие със своите ценности и интереси, но среща силна конкуренция в това отношение⁹.

медицинските изделия за инвитро диагностика, Директива (ЕС) 2016/2102 на Европейския парламент и на Съвета от 26 октомври 2016 г. относно достъпността на уебсайтовете и мобилните приложения на организациите от обществения сектор и Регламент (ЕС) 2019/881, Акт за киберсигурността.

⁸ Предложение за регламент за определяне на хармонизирани правила относно изкуствения интелект (COM/2021/206), предложение за регламент относно батериите (COM/2020/798), предложение за регламент относно безопасността на машините (COM(2021)202), предложение за регламент относно пазара на водород и природен газ (COM(2021) 804).

⁹Вж. също анализа в доклада на Комисията за стратегическите перспективи (2021 г.).

ЕС и неговите държави членки трябва да насърчават по-стратегически подход към международните дейности по стандартизация, по-специално в Международния съюз по далекосъобщения (МСД), Международната организация по стандартизация (ISO) и Международната електротехническа комисия (IEC), но също така и в други подходящи глобални партньорства, форуми и консорциуми¹⁰, за да гарантира глобалната конкурентоспособност, сигурността и отворената стратегическа автономност на ЕС, както и възможността на ЕС да популяризира своите ценности.

Държавите — членки на ЕС, органите за стандартизация на ЕС и промишлеността на ЕС не координират и не споделят ефективно ресурсите си в подкрепа на процесите на международна стандартизация и принципите на Световната търговска организация (СТО), като откритост, прозрачност и консенсус. Това доведе до ситуация, при която в чувствителни области, като литиевите батерии, лицевото разпознаване или цифровите близнаци, други региони по света поемат водещата роля в международните технически комитети, налагайки своите технологични решения, които често са несъвместими с ценностите, политиките и нормативната уредба на ЕС.

Координацията между държавите — членки на ЕС, националните органи за стандартизация и заинтересованите страни от ЕС трябва да се подобри, за да се засили гласът на ЕС в стандартизацията на световно равнище. *Центърът на ЕС за високи постижения в областта на стандартите* ще следи съответните международни дейности по стандартизация, а координацията ще се насърчава на политическо равнище чрез форума на високо равнище, както е обявено в настоящата стратегия.

Особено критична е ситуацията, свързана със стандартизацията на интернет с цел насърчаване на свободен, отворен, достъпен, приобщаващ и сигурен глобален интернет. През последните години международната стандартизация на интернет протоколите става все по-политизирана, с риск да се ограничи развитието на глобалния отворен интернет и да се попречи на процеса на цифровизация в целия свят. Комисията ще работи активно по този въпрос: в тясна координация с единомислещи партньори, във връзка с работата в рамките на Г-7¹¹ и Съвета по търговия и технологии ЕС—САЩ, тя ще работи за по-силно европейско присъствие в съответните международни форуми. Новосъздаденият *Център на ЕС за високи постижения в областта на стандартите*, обявен в настоящата стратегия, ще подпомогне тази дейност. Комисията ще следи внедряването на международно договорените ключови интернет стандарти и ще направи тези данни и свързаните с тях добри практики достъпни на уебсайт на ЕС за наблюдение на интернет стандартите. Комисията ще предложи и възможни мерки на политиките за насърчаване на внедряването на ключови интернет стандарти като IPv6¹².

Въвеждането на изисквания за устойчивост в рамките на екопроектирането и предстоящата инициатива за устойчиви продукти ще наложат разработването на стандарти за европейския пазар. ЕС следва да работи за насърчаване на глобалното приемане на тези стандарти, за да гарантира по-широко застъпване на основните цели на политиката в международен план и да осигури конкурентно предимство на инициаторите в промишлеността.

Комисията също така наблюдава международната стандартизация в областта на управлението на космическия трафик и разработва подход на ЕС предвид прякото въздействие на тази стандартизация върху безопасното и устойчиво използване на космическото пространство и ролята на космическите технологии за усилията на ЕС за постигане на технологичен суверенитет. Като част от плана за действие относно полезните взаимодействия между

¹⁰ Например 3GPP, OneM2M, IETF, IEEE, W3C, OASIS, ECMA International, UN/CEFACT.

¹¹ Декларация на министрите от срещата на министрите на цифровите технологии и технологиите на Г-7 (28 април 2021 г.)

¹² JOIN(2020) 18

гражданската, отбранителната и космическата промишленост¹³ Комисията, в тясно сътрудничество с други основни заинтересовани страни, ще представи план за насърчаване на използването на съществуващите хибридни граждански/отбранителни стандарти и ще поеме лидерството при разработването на нови стандарти на международно равнище.

Комисията насърчава държавите — членки на ЕС, да подкрепят участието на гражданското общество, експертите от МСП, синдикалните организации и представителите на потребителите в международните дейности по стандартизация. Тъй като стандартите регулират не само техническия аспект на даден продукт, но могат да окажат също така въздействие върху хората, работниците и околната среда, приобщаващият подход с участието на много заинтересовани страни може да доведе до полезна взаимозависимост и взаимоограничаване при изготвянето на стандарти.

Социалните, екологичните и етичните ценности на ЕС се споделят с много единомислещи глобални партньори. В сключените от ЕС търговски споразумения разделите за техническите пречки пред търговията и добрите регулаторни практики вече играят роля за насърчаване на целите на ЕС в областта на стандартизацията, по-специално чрез насърчаване на търговските партньори да приемат международни стандарти и чрез сътрудничество между съответните органи за стандартизация. Съществува обаче възможност за по-стратегически подход при използването на търговските споразумения и партньорствата в подкрепа на общите интереси при определянето на международни стандарти с ключови партньори. Текущите обсъждания със Съединените щати за повече сътрудничество и съвместни действия в рамките на Съвета по търговия и технологии или бъдещите обсъждания по отношение на стандартите в рамките на планираните партньорства в областта на цифровите технологии с Япония, Република Корея и Сингапур са добри примери за сътрудничество на ЕС в областта на стандартизацията с международни партньори.

Комисията ще продължи диалога си с други държави, като Китай, и ще проучи възможни области на сътрудничество, например в подкрепа на Европейския зелен пакт. За да се укрепят икономическите отношения на Съюза със съседни държави и други важни партньорски региони, като Африка или Латинска Америка и Карибите, е необходимо да се насърчи и улесни приемането от тези държави на европейски и международни стандарти, както и участието им при определянето на стандарти. За тази цел Комисията ще разработи инициативи, включително въз основа на съществуващи партньорства и проекти за сътрудничество между европейските организации за стандартизация и органите за стандартизация в трети държави. Тя ще използва и стратегията Global Gateway, за да популяризира тези стандарти чрез дейностите си за финансиране на инфраструктура¹⁴. Ролята на международното сътрудничество в областта на научните изследвания и иновациите е също толкова важна за утвърждаването на ЕС като лидер, определящ световните стандарти.

Комисията:

- ще създаде механизъм с държавите — членки на ЕС, и националните органи за стандартизация за обмен на информация, координиране и укрепване на европейския подход към международната стандартизация (Международната организация по стандартизация, Международната електротехническа комисия, Международния съюз по далекосъобщения и други подходящи международни форуми), подкрепен от *Центъра на ЕС за високи постижения в областта на стандартите*;
- ще насърчава разработването и внедряването на международни стандарти за свободен, открит, достъпен и сигурен глобален интернет и ще създаде уебсайт на ЕС за наблюдение на интернет стандартите;

¹³ COM(2021) 70 final

¹⁴ JOIN(2021) 30.

- ще следи за ефективното изпълнение на съществуващите в търговските споразумения на ЕС ангажименти по отношение на стандартизацията и ще използва тези търговски споразумения, както и диалози в областта на нормативната уредба и партньорства в областта на цифровите технологии, за да си сътрудничи в областта на стандартизацията с единомислещи партньори в стратегически области и да координира позициите в международните органи за стандартизация;
- ще насърчава международното сътрудничество в областта на стандартизацията и стандартите на ЕС в рамките на Инструмента за съседство, сътрудничество за развитие и международно сътрудничество — Глобална Европа (ИССРМС), и на програмата „Хоризонт Европа“, също и с оглед на това да се подпомогне участието в международната стандартизация на заинтересованите страни (МСП, гражданското общество, академичните среди);
- ще финансира проекти за стандартизация в избрани африкански държави като част от своята политика за сътрудничество за развитие и стратегията Global Gateway. ЕС ще популяризира ключови европейски стандарти в партньорски държави с перспективи за присъединяване/по-тясна интеграция с вътрешния пазар на ЕС, като започне от съседните на ЕС държави.

V. Авангардни иновации, които насърчават навременните стандарти

Водещата роля на ЕС в областта на стандартизацията зависи от иновационния капацитет на неговите промишлени екосистеми. Проектите на ЕС в областта на научните изследвания, развитието и иновациите позволяват на новите технологии да навлязат в по-зряла фаза, което благоприятства тяхната приложимост в по-широк мащаб и насърчава навлизането им на пазара. Ето защо базата на Европа за научни изследвания и иновации, включително чрез програмата „Хоризонт Европа“ и предшествашите я програми, трябва да се използва в по-голяма степен за идентифициране и прехвърляне на подходящи изследвания за нови стандарти.

Съществува неизползван потенциал във финансираните от ЕС преднормативни научни изследвания в подкрепа на нуждите от стандартизация. Правилното разпределение на ресурсите за преднормативни научни изследвания може да помогне да се гарантира, че Европа ще има водеща роля в международните процеси на стандартизация. Ежегодната дейност на Комисията по отношение на „перспективите пред стандартизацията“ в рамките на инициативата „Превръщане на (повече) открития в стандарти“ (PSIS), в сътрудничество с Европейския комитет за стандартизация и Европейския комитет за стандартизация в електротехниката, е важна практика за откриване на бъдещи възможности за стандартизация на ранен етап и за изграждане на важни мостове между общностите на изследователите, новаторите и стандартизаторите.

Програмата „Хоризонт Европа“ и програмата на Евратом за научни изследвания и обучение, включително чрез техните преки дейности и партньорства, като например съвместните предприятия и програмата „Цифрова Европа“, както и общите пътни карти за промишлени технологии на европейското научноизследователско пространство, играят важна роля. Те предвиждат нуждите от стандартизация и свързват стратегическите приоритети с преднормативните научни изследвания. Ето защо в процеса на оценка и преглед на финансираните от ЕС проекти в областта на научните изследвания, развитието и иновациите вече се отчитат нуждите от стандартизация, например като част от ключовите показатели за ефективност и задълженията за докладване.

Комисията ще направи оценка на начините за по-добра подкрепа на изследователите и новаторите, участващи във финансираните от ЕС проекти в областта на научните изследвания, развитието и иновациите, за участие в съответните дейности по стандартизация. Тя ще стартира платформата „Ускорител на стандартизацията“ („Standardisation Booster“) за подпомагане на бенефициерите, чиито резултати от научни изследвания по „Хоризонт 2020“ и „Хоризонт Европа“ могат да доведат до преразглеждане или създаване на стандарт, за да се

проверява доколко получените от тях резултати са подходящи за стандартизация. Ангажирането на общностите за научни изследвания и иновации на ранен етап от разработването на стандартите дава възможност също така да се натрупат експертни познания и умения в областта на стандартизацията. Днес изследователите, спин-оф предприятия и новосъздадените предприятия често не смятат стандартизацията за свой приоритет: те не винаги осъзнават ползите от стандартизацията, не разполагат с необходимите ресурси или смятат, че времето, отделено за дейности по стандартизация, не се възнагражда достатъчно. Последователният подход за улесняване на дейностите по стандартизация и за повишаване на стратегическата осведоменост сред изследователите и новаторите ще бъде насърчаван от специален Европейски кодекс на практиките за изследователите в областта на стандартизацията.

Отвъд научните изследвания, развитието и иновациите успешното въвеждане на стандартите зависи пряко от това колко бързо могат да бъдат създадени водещи пазари в целия Съюз. Създаването на критична маса за ранно внедряване на технологии като свързаните автомобили, интелигентните фабрики, цифровите системи за здравеопазване създава европейски импулс, който подкрепя водещата роля на ЕС в съответните области. В този контекст програмите за разгръщане, като Механизма за свързване на Европа (MSE) и програмата „Цифрова Европа“, са от решаващо значение за изграждането в Европа на промишлен капацитет около световните стандарти и тяхната роля следва да бъде засилена в бъдеще.

Бъдещите стандарти следва да преминат от текстове към машинночитаемите формати, които са по-лесни за ползване, особено от МСП. Комисията ще подкрепя този преход. Освен това тя ще призове европейските организации за стандартизация да включат в дейността си решения с отворен код, които могат да осигурят на МСП бързи решения за оперативна съвместимост при внедряването на технологични решения.

Комисията:

- ще стартира платформата „Ускорител на стандартизацията“ („Standardisation Booster“) в подкрепа на изследователите по програмите „Хоризонт 2020“ и „Хоризонт Европа“, за да се проверява доколко получените от тях резултати са подходящи за стандартизация;
- до средата на 2022 г. ще изготви кодекс на практиките за изследователите в областта на стандартизацията, за да се укрепи връзката между стандартизацията и научните изследвания/иновациите чрез европейското научноизследователско пространство (ЕНП).

VI. Осигуряване на бъдещи експертни познания в областта на стандартизацията — необходимост от образование и умения

Използването на стандарти нараства, значението на стандартизацията за конкурентоспособността и общественото благо е безспорно, но общата осведоменост и обучението по стандартизация са сравнително ниски. Няма официално образование или професионално обучение по стандартизация. Много предприятия от ЕС — независимо дали са големи или малки — нямат структуриран и стратегически подход към стандартизацията, който да отразява нейното значение за различните икономически операции, независимо дали става въпрос за спазване на законодателството, достъп до пазара или обща бизнес стратегия.

Това е обезпокоително и се изразява в трудностите като цяло при набирането на технически експерти за дейности, свързани с развитието на стандартизацията. Успехът на европейската система за стандартизация зависи от наличието на множество експерти от промишлеността, публичните администрации, гражданското общество, научноизследователските и академичните среди, за да се постигнат резултати по всички аспекти от решаващо значение при разработването на стандарти. Успехът на европейската система за стандартизация се дължи до голяма степен на инвестициите на предприятията, университетите, изследователските институти и публичните администрации. Европа се нуждае от най-добрите

експерти по стандартизация, за да преследва успешно своите глобални амбиции и да поддържа цифров, екологосъобразен и устойчив единен пазар.

Проблемът се задълбочава от предстоящата смяна на поколенията. Много от експертите, работили по стандартизацията през последните десетилетия, ще се пенсионират. Същевременно обстановката по отношение на стандартизацията става все по-сложна: нови технологични предизвикателства и хоризонтални аспекти, като изкуствения интелект, защитата на данните или киберсигурността, ще изискват нови умения при разработването на стандарти. Дейностите по стандартизация се простират на различни равнища, като инициативи на национални, европейски и международни организации предоставят информация за тенденциите в стандартизацията и нейното внедряване.

В образованието разработването на специални модули по стандартизация в рамките на обучението по бизнес, право или инженерни специалности може да бъде важен стимул за разширяване на осведомеността и знанията в областта на стандартизацията. Комисията ще насърчава организирането на университетски дни на стандартизацията с цел повишаване на осведомеността сред академичните среди и студентите. Платформи между академичните среди, работещи в областта на стандартизацията, като EU Academy на Комисията¹⁵, могат да осигурят форум за обмен и да стимулират разработването на учебни модули.

По-широкият обхват в рамките на регионите и клъстерите може да бъде ефективен лост за популяризиране на знанията в областта на стандартизацията и за насърчаване развиването на експертни познания в областта на стандартизацията чрез професионално образование и обучение (ПОО). В преднормативните дейности в рамките на програмите за финансиране от ЕС съществува потенциал за изследователите да придобият важни знания, с които могат да допринесат за разработването на стандарти. Досега не е имало инициативи за оползотворяване на тези експертни познания сред изследователите и Комисията ще започне с проучване за специализирана изследователска мрежа за стандарти в рамките на действията за сътрудничество в областта на науката и технологиите (COST).

Комисията:

- ще организира университетски дни на стандартизацията, за да насърчи осведомеността по отношение на стандартизацията сред академичните среди и студентите;
- ще разгърне инициативи за млади изследователи и мрежи от програмата „Хоризонт Европа“ и програмата на Евратом за научни изследвания и обучение, включително асоциацията COST, за оползотворяване на научните изследвания и иновациите чрез стандартизация и преднормативни научни изследвания;
- ще използва платформата на Комисията EU Academy за разпространяване на материали за електронно обучение по стандартизация; ще насърчава разработването и разпространението на академични учебни модули по стандартизация в рамките на форума на високо равнище с цел привличане и обучение на млади специалисти в областта на стандартизацията и с цел насърчаване на възможностите за придобиване на нови професионални умения.

VII. Пътят напред — бъдещето на европейската система за стандартизация

Стандартите не са самоцел. Те са залегнали в целите на политиките, насочени към конкурентоспособността на промишлеността, свободното движение на стоки и услуги на вътрешния пазар, иновациите, безопасността, защитата на потребителите, на работниците и на околната среда, както и към отворената стратегическа автономност и неутралната по отношение на климата, устойчива и кръгова икономика. Ето защо е от първостепенно значение да се гарантира използваемостта, ефективността и полезността на стандартите в промишлените

¹⁵ <https://academy.europa.eu/>

вериги за създаване на стойност, включително за МСП и за участниците от обществения сектор.

ЕС има потенциала да бъде начело и да ръководи определянето на международни стандарти, като използва сътрудничеството си с други единомислещи международни партньори, по-специално по отношение на бъдещи технологични области от стратегически интерес. Ето защо Комисията се ангажира да направи европейската система за стандартизация по-функционална и по-гъвкава, за да постигне резултати по отношение на стандартите, които правят промишлеността ни по-конкурентоспособна, служат на обществения интерес на ЕС, насърчават устойчивостта и запазват и укрепват демократичните ценности.

Прозрачността в процеса на изготвяне на стандарти ще допринесе за премахване на пречките в процеса на разработване на стандарти и за повишаване на ефективността на европейската система за стандартизация. Прозрачността също така ще позволи на публичните и частните участници да имат по-добра представа за настоящите пропуски и бъдещите нужди от стандарти.

Ангажираността и редовният принос на всички заинтересовани участници, включително междуинституционалните партньори, европейските организации за стандартизация, гражданското общество, промишлеността и академичните среди, както и ефективността на принципите на взаимозависимост и взаимоограничаване, ще бъдат от решаващо значение за успеха на европейската система за стандартизация.

С настоящата стратегия Комисията подкрепя ролята на ЕС като световен лидер в разработването на стандарти, които подкрепят ценностите на ЕС и осигуряват конкурентно предимство на промишлеността.

Комисията:

- заедно с годишната работна програма на Съюза относно европейската стандартизация и непрекъснатия план за стандартизация на ИКТ ще публикува годишно информационно табло за планираните, текущите и завършените дейности по стандартизация с цел по-голяма прозрачност на европейската система за стандартизация.